

Tehtäviä omatoimisesti museossa vieraileville ryhmille

Tervetuloa omatoimiselle vierailulle Lelumuseo Hevosenkentään!

Alla on ehdotuksia tehtäviksi, joita ryhmänne voi halutessa hyödyntää museon perusnäyttelyn *Laiva on lastattu leluilla* tutkimiseen. Näyttely on jaoteltu vuosikymmenittäin: siitä löytyvät 1850-1929-, 1930-, 1930-, 1940-, 1950-, 1960-, 1970-, 1980-, 1990- ja 2000-lukujen lapsuutta ja leluja kuvaavat vitriinit. Niiden lisäksi näyttelyssä on leikkittävä keppihevostalli ja pienoisrautatie Löylymäki sekä erikoisnäyttelyitä tarkemmista lapsuuden ja lelujen historiaan liittyvistä teemoista.

Suosittelimme, että isompi lapsiryhmä jaetaan esimerkiksi noin viiden lapsen pienryhmiin, jotka kiertävät museota aikuisen kanssa. Kukin ryhmä voi valita muutaman alla olevista tehtävistä. Osaan tehtävistä liittyy myös kosketeltava esine, jonka voitte halutessanne ottaa mukaan tehtävän tekoon. Kosketeltavaa lelua voi käyttää monella tapaa: tunnustella ensin pussin läpi, arvuutella materiaalia, kierrättää kädestä käteen jne. Kosketeltavia leluja tulee käsitellä lempeydellä, eikä niitä enää voi ottaa mukaan leikkiin. Esineet saatte oppaalta.

Museon opas auttaa mielellään vierailun aikana!

Tehtävät

Autot

Kosketeltava lelu: Neppisauto 1960-luvulta, uustuotantoa (pussi nro: 26)

Suomeen ensimmäiset autot tulivat vähän yli sata vuotta sitten ja autoista tuli nopeasti myös suosittuja leluja.

Tehtävä: *Katso millaisia autoja löydät 1940-, 1950-, 1960- ja 2000-luvun vitriineistä ja tutki, mistä materiaaleista ne on valmistettu? Mitä muita eroja huomaat vanhoissa ja uusissa autoleluissa?*

* **Lisätehtävä:** *Tiedätkö miten ihmiset liikkuvat paikasta toiseen silloin, kun autoja ei ollut vielä keksitty? Vastaus löytyy muun muassa 1940- ja 50-luvun vitriineistä!*

1930-luvun vitriini

Kosketeltava lelu: Nuken ohukaispannu 1930-luvulta (pussi nro 12)

Oletko joskus leikkinyt leikkimökissä? 1930-luvun vitriinissä voit nähdä Tytti-nimisen tytön leikkimökin tavaroita, joilla hän leikki omassa leikkimökissään n. 80 vuotta sitten. Hänellä oli monia oikeasti toimivia kodin tavaroita, kuten uuni, joka lämmitettiin puilla.

Tehtävä: Mitä muita kodin laitteita löydät Tytin leluista? (ompeelukone, kahvimylly, silitysrauta ja jopa jäätelökone, joka on oranssinsävyinen puinen astia). Minkä Tytin lelun haluaisit omaan kotileikkiisi?

*Lisätehtävä: Arvaatko, miksi silitysrauta on uunin päällä? (Se lämmitettiin hellalla niin kuin monissa kodeissa, koska tuohon aikaan sähkö oli vielä melko harvinaista.)

Pehmolelut

Kosketeltava lelu: Bonzo-hauva 1930-luvulta (pussi nro 6)

Ennen vanhaan pehmolelut eivät usein olleet kovin pehmeitä, kokeile vaikka Bonzo-hauvaa! Ne oli usein täytetty sahanpurulla, oljilla tai vaikkapa sanomalehdellä.

Tehtävä: Mistä vitriineistä löydät Bonzo-koiran? (1930- ja 1950-luku) Mitä Bonzoilla on yhteistä? (näyttää kieltä) Jos vertaat näitä Bonzoja uudempiin 2000-luvun pehmoleluihin, millaisia eroja huomaat?

*Lisätehtävä: Onko sinulla jokin oma tärkeä pehmolelu tai unikaveri? Tiedätkö, millä se on täytetty?

Nuket

Kosketeltavat lelut: itse tehty Sirkka-räsynukke 1920 - 30-luvulta (pussi nro 3) ja/tai teollisesti valmistettu Martta-nukke 1930 - 40-luvulta (pussi nro 4)

Kauan sitten nukke oli niin harvinainen ja hieno lelu, ettei sillä saanut aina edes leikkiä, vaan se piti laittaa hyllyn päälle koristeeksi. Jos nukelta meni vaikka pää rikki, saatettiin ostaa uusi pää ja korvata rikki mennyt uudella. Joskus taas nukke saattoi kadota joulun alla ja tulla jouluna paketista päällään uudet vaatteet. Pehmeitä, kankaisia räsynukkeja tehtiin myös itse.

Tehtävä: Museossamme on esillä paljon nukkeja. Katsele nukkeja 1850-1929 ja 1930-luvun vitriineissä. Löydätkö museon vanhimmat nukken, punapukuisen Eva-Rosan? Entäpä Helvi-tytön yli 90 vuotta sitten itse tekemän Anna-Liisan? Entä millaisilta nuket näyttävät 1990- ja 2000-luvun vitriineissä (Barbiet ja Bratzit)? Mistä nuket on nykyään usein tehty?

*Lisätehtävä: Mikä on mielestäsi lelumuseon kaunein nukke?

Linnat

Oletko sinä koskaan käynyt oikeassa linnassa? Monissa maissa voi vielä tänäkin päivänä vieraila hienoissa vanhoissa linnoissa. Alun perin linnat rakennettiin alueen puolustamista varten ja ne ovat olleet myös hallitsijoiden asuntoja. Olet varmasti kuullut tarinoita kuninkaista, kuningattarista, prinsseistä ja prinsessoista, jotka asuivat hienoissa linnoissaan. Saduista linnat ovat siirtyneet myös lasten leluihin ja lelumuseostakin voit löytää erinäköisiä linnoja.

Tehtävä: Tutki eri vitriinejä ja katso, millaisia linnoja löydät. Voit myös miettiä, kuka linnoissa on ehkä asustanut ja millaisia leikkejä niillä on leikitty. Linnoja löydät ainakin 1960-, 1980-, 1990- ja 2000-luvun vitriineistä.

Legot

Legoilla on leikitty Suomessa jo yli viisikymmentä vuotta. Ehkä sinunkin isälläsi tai äidilläsi on ollut omia legoja. 1960-luvun vitriinistä näet, millaisia ensimmäiset legopalikat olivat. Aikojen kuluessa legopalikat ovat kehittyneet ja muuttuneet.

Tehtävä: Jos vertaat ensimmäisiä legopalikoita sinun aikasi legoihin (2000-luvun vitriini), millaisia eroja huomaat? Kiinnittäköö huomiota erilaisiin hahmoihin, palikoiden muotoon, kokoihin, väreihin, toimintamekanismeihin jne.

Löylymäen pienoisorautatieasema

Tällaiselta näytti aikoinaan vanha maalaiskylä ja täällä on myös oma juna-asema, jonka nimi on Löylymäen asema.

Tehtävä: Löylymäellä tapahtuu paljon kaikenlaista, millaisia asioita huomaat siitä, missä nyt seisot? Löydätkö kylästä kirkon, kaupan tai saunan? Millaisia puuhia näette ihmisten tekevän? Junaradan oikeassa reunassa näet hakkuualueen, josta puut on kaadettu ja vain kannot ovat jääneet maahan. Huomaatko, miten puunrunkoja eli tukkeja kuljetetaan? Mihin niitä mahdetaan viedä?

* **Lisätehtävä:** Pienoorautatien on tehnyt Pienoorautatiekerho. Mahdatko arvata kuinka kauan sen tekemiseen on mennyt? (oikea vastaus: 10 vuotta) Entä arvaatko mitä junista kutsuttiin ennen lättähatuksi? (oikea vastaus: sinistä junaa)
Kokeile painaa napeista!

Muuta pohdittavaa

Miksi museossa on leluja?

Mistä tietää, että joku lelu tai esine on tosi vanha?

Kuvittele tulevasi vanhana mummona tai vaarina 70 vuoden päästä lelumuseoon. Mitä omia lelujasi haluaisit nähdä museossa?

Löysitkö jonkin mielenkiintoisen lelun, josta haluaisit tietää enemmän?

Minkä lelun haluaisit mukaan omaan leikkiisi? Miksi?

